

Bu Proje, Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

İdari Yargılama Usulü El Kitapları Serisi, No. 6

İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI VE DANIŞTAYIN KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

TO HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI
MERKEZİ FİNANS VE
KONTROL BİRİMİ

Bu Proje, Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

İDARE MAHKEMELERİNDE HUSUMET

**İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun
3 ve 15. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin
Rehber El Kitabı**

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları, No. 6

Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Harun Çevik

Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi
Fatma Bademci Turan

İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI VE DANIŞTAYIN KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

İdare Mahkemelerinde Husumet, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3 ve 15. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı, İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi kapsamında Türkçe olarak hazırlanmıştır. Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından ortak finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi (AK) tarafından yürütülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Projenin nihai faydalanıcısıdır. Bu Projenin sözleşme makamı Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

Bu kitabın orijinali Türkçe olarak Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı Sayın Harun Çevik ve Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi Sayın Fatma Bademci Turan tarafından hazırlanmış olup, Prof. Dr. Sn. Selami Demirkol ve çalışma grubu üyeleri katkı sunmuşlardır.

Bu yayın Avrupa Birliği'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla, yazarların sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

İçeriğinde yer alanların sorumluluğu yalnızca yazarlara aittir ve her zaman Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi veya Türkiye Cumhuriyeti'nin görüşlerini yansıtmayabilir.

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, İletişim Müdürlüğünden (F-67075 Strasbourg Cedex ya da publishing@coe.int) önceden yazılı izin alınmaksızın çevrilemez, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi depolama ya da geri erişim sistemi dâhil olmak üzere, elektronik (CD-Rom, internet, vb.) ya da mekanik olarak, herhangi bir biçimde ya da araçla çoğaltılamaz ya da iletilemez.

Avrupa Konseyi, Eylül 2022 Türkçe baskısı. Şartlar altında Avrupa Birliği'ne lisans verilmiştir.

Kapak tasarımı ve sayfa düzeni: Ceket Medya
© Avrupa Konseyi, Eylül 2022
Basım yeri: 7 Punto Tasarım Matbaacılık Pro. Org.
Basım ve Reklam Hizmetleri Ltd. Şti.
Kazım Karabekir Caddesi No: 95/48
İskitler, Altındağ/ANKARA
T: +90 312 342 42 55
F: +90 312 341 77 64
info@7punto.com
www.7punto.com

Bu Proje, Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

İDARE MAHKEMELERİNDE HUSUMET

**İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun
3 ve 15. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin
Rehber El Kitabı**

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları, No. 6

Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Harun Çevik

Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi
Fatma Bademci Turan

İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI VE DANIŞTAYIN KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

Bu İdare Mahkemelerinde Husumet, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3 ve 15. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı, İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi kapsamında Türkçe olarak hazırlanmıştır.

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları, No. 1
İdare Mahkemelerinde Görev- İdare Mahkemelerinde
Görev, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-a
Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Nur Hilal Aktaş / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdari Yargılama Usulü Rehber El Kitapları, No. 2
İdare Mahkemelerinde Yetki İdari Yargılama Usulü
Kanunu' nun 32, 33, 34, 35 ve 36. Maddelerinin
Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Ramazan Selim / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdari Yargılama Usulü El Kitapları, No. 3
İdare Mahkemelerinde Ehliyet: İdari Yargılama Usulü
Kanunu' nun 14/3- Maddesinin Uygulanmasına
İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Elif Akın / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdari Yargılama Usulü El Kitapları, No. 4
İdare Mahkemelerinde Süre İdari Yargılama Usulü
Kanunu'nun 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13. Maddelerinin
Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Erhan Pektaş / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdari Yargılama Usulü El Kitapları, No. 5
İdare Mahkemelerinde Kesin ve Yürütülmesi
Zorunlu İşlem İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun
2 ve 14. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin
Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Yakup Camgöz / Aksaray İdare Mahkemesi Başkanı

İdari Yargılama Usulü El Kitapları, No. 6
İdare Mahkemelerinde Husumet İdari Yargılama
Usulü Kanunu'nun 3 ve 15. Maddelerinin
Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı

Harun Çevik / Ankara 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Fatma Bademci Turan / Ankara 2. İdare Mahkemesi Üyesi

İdare Mahkemelerinde Görülen Davalar ve
Yargılama Usulü ile İlgili Sıkça Sorulan Sorular

Bülent Küfüdür / Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanı

İdari Davalar - Dilekçe Örnekleri

Bülent Küfüdür / Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanı

Çalışma Grubu Üyeleri

Bülent Küfüdür / Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi Başkanı
Harun Çevik / Ankara Bölge İdare Mahkemesi 14. İdari Dava Dairesi Başkanı
Zühal Öztürk / Ankara 5. İdare Mahkemesi Başkanı
Bekir Ufuk Kadıgil / Ankara 6. İdare Mahkemesi Başkanı
Tufan Teke / Ankara 12. İdare Mahkemesi Başkanı
Özden Atabek / Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi Üyesi

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü (Proje Ekibi)

Metin Engin / Daire Başkanı, Adalet Bakanlığı HİGM
Ekrem Gökçek / Tetkik Hâkimi, Adalet Bakanlığı HİGM
Abdulkadir Tutar / Tetkik Hâkimi, Adalet Bakanlığı HİGM
Ahmet Emre Dilekcan / Tetkik Hâkimi, Adalet Bakanlığı HİGM
Selahattin Sotar / Büro Amiri, Adalet Bakanlığı HİGM
Hanife Şenol / Proje Büro Memuru, Adalet Bakanlığı HİGM
Nezafet Adanur / Proje Büro Memuru, Adalet Bakanlığı HİGM
Büşra Sert / Proje Büro Memuru, Adalet Bakanlığı HİGM

Avrupa Konseyi Proje Ekibi

Özlem Demirel Cook, Proje Müdürü
Damla Sarıaslan Yeniçerioglu, Kıdemli Proje Sorumlusu
Gülşah Doğan, Proje Sorumlusu
Aslıhan Sevimli Yılmaz, Proje Dil Asistanı
Ayşe Günçe Erdal, Proje Asistanı

Hak kayıplarına yol açılmaması bakımından, dava tarihi itibarıyla bu kitapçıkların güncellendiği tarihten sonra yapılmış mevzuat ve içtihat değişikliklerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

SUNUŞ

Bu Rehber El Kitabı **İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi** kapsamında, seçilen pilot mahkemelerin hâkimleri tarafından ve çalışma gruplarının katkıları ile hazırlanmıştır.

Proje kapsamında hazırlanan **İdare Mahkemelerinde Husumet, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3 ve 15. Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Rehber El Kitabı**, idari yargı sistemi içerisindeki idari yargılamada uygulanacak usul ve esaslar açısından 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesinde atıf yapılan hususlarda 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanmasına yönelik olarak hazırlanmış olup, bir idari davanın usulüne uygun şekilde nasıl açılacağı ve yargılama usulünün nasıl işlediğine ilişkin rehber bilgiler yer almaktadır.

Bu Rehber El Kitabının amacı ilgili kanun hükümlerine göre idare mahkemelerinde görülecek davaların yargılama sürecinde zaman ve iş kaybını en aza indirmenin yanı sıra mahkemeye erişimi kolay ve yargılamayı etkili kılmaktır.

Söz konusu yayın yürürlükte bulunan mevzuat uyarınca bilgilendirme mahiyetinde hazırlanmış olup herhangi hukuki bir yönlendirme içermemektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca hukuki danışmanlık yapma yetkisi yalnızca baroda kayıtlı avukatlara aittir. Bu materyaller, bilgilendirme amaçlı hazırlanmış olup herhangi bir hak kaybı yaşamamak için bir avukatın yardımına başvurulmasının uygun olacağı ve maddi imkanlarınızın yetersiz olması durumunda Adli Yardım talepleri Barolar tarafından karşılandığından, söz konusu talebinizi bulduğunuz yer Baro Başkanlığı Adli Yardım Merkezine yapılması gerektiği hususunu bilgilerinize sunarız.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
2577 SAYILI YASA'NIN 3. MADDESİ "İDARİ DAVALARIN AÇILMASI"	1
2577 SAYILI YASA'NIN 14. MADDESİ "DİLEKÇELER ÜZERİNE İLK İNCELEME"	2
2577 SAYILI YASA'NIN 15. MADDESİ "İLK İNCELEME ÜZERİNE VERİLECEK KARAR"	3
1- HASIM (DAVALI) MEVKİİNDE OLABİLECEK MAKAMLAR	3
2- HUSUMETİN DOĞRU GÖSTERİLMESİ VE TESPİTİ	8
3- TAZMİNAT DAVALARINDA HASIMIN TESPİTİ	14

GİRİŞ

Bu kitapçık, idari yargı sisteminde görevli ve yetkili mahkemelerde açılacak davalarda 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3., 14. ve 15. maddelerine uygun olarak doğru hasım ile dava açılmasını sağlamaya yardımcı olmak, bu şekilde yargılama sürecinde zaman ve iş kaybını en aza indirmek, adil yargılanma hakkı uyarınca mahkemeye erişimi etkili kılmak amacıyla hazırlanmıştır.

2577 SAYILI YASA'NIN 3. MADDESİ "İDARİ DAVALARIN AÇILMASI"

"İdari Davaların Açılması" başlığı altında;

"Madde 3 - 1. İdari davalar, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılır.

2. Dilekçelerde;

a) **Tarafların** ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları veya **unvanları ve adresleri** ile gerçek kişilere ait Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası,

b) Davanın konu ve sebepleri ile dayandığı deliller,

c) Davaya konu olan idari işlemin yazılı bildirim tarihi,

d) Vergi, resim, harç, benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarına ilişkin davalarla tam yargı davalarında uyuşmazlık konusu miktar,

e) Vergi davalarında davanın ilgili bulunduğu verginin veya vergi cezasının nevi ve yılı, tebliğ edilen ihbarnamenin tarihi ve numarası ve varsa mükellef hesap numarası,

Gösterilir.

3. *Dava konusu kararın ve belgelerin asılları veya örnekleri dava dilekçesine eklenir. Dilekçeler ile bunlara ekli evrakın örnekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur.*” kurallarına yer verilmiştir.

2577 SAYILI YASA'NIN 14. MADDESİ “DİLEKÇELER ÜZERİNE İLK İNCELEME”

“Dilekçeler Üzerine İlk İnceleme” başlığı içeriğinde;

“**Madde 14** - 1. Dilekçeler Danıştay’da Evrak Müdürlüğüne kaydedilir ve Genel Sekreterlikçe görevli dairelere havale olunur.

2. Bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde dilekçeler, evrak bürosunca kaydedilerek ilgili mahkemelere havale olunur. Dilekçe sahibine evrakın tarih ve sayısını gösterir ücretsiz bir alındı kâğıdı verilir.
3. Dilekçeler, Danıştay’da daire başkanının görevlendireceği bir tetkik hâkimi, idare ve vergi mahkemelerinde ise mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından:
  - a) Görev ve yetki,
  - b) İdari merci tecavüzü,
  - c) Ehliyet,
  - d) İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı,
  - e) Süre aşımı,
  - f) **Husumet**,
  - g) 3 ve 5 inci maddelere uygun olup olmadıkları,

Yönlerinden sırasıyla incelenir.

4. Dilekçeler bu yönlerden kanuna aykırı görülürse durum; görevli daire veya mahkemeye bir rapor ile bildirilir. Tek hâkimle çözümlenecek dava dilekçeleri için rapor düzenlenmez ve 15 inci madde hükümleri ilgili hâkim tarafından uygulanır. 3 üncü fıkraya göre yapılacak inceleme ve bu fıkra ile 5 inci fıkraya göre

yapılacak işlemler dilekçenin alındığı tarihten itibaren en geç on beş gün içinde sonuçlandırılır.

5. İlk incelemeyi yapanlar, bu noktalardan kanuna aykırılık görmezler veya daire veya mahkeme tarafından ilk inceleme raporu yerinde görülmezse, tebligat işlemi yapılır.
6. Yukarıdaki hususların ilk incelemeden sonra tespit edilmesi halinde de davanın her safhasında 15 inci madde hükmü uygulanır.” kuralları öngörülmüştür.

2577 SAYILI YASA'NIN 15. MADDESİ “İLK İNCELEME ÜZERİNE VERİLECEK KARAR”

“İlk İnceleme Üzerine Verilecek Karar” başlığı altında;

“Madde 15 - 1. Danıştay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3 üncü fıkrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14 üncü maddenin;

...

c) 3/f bendine göre, davanın hasım gösterilmeden veya yanlış hasım gösterilerek açılması halinde, dava dilekçesinin tespit edilecek gerçek hasma tebliğine,

...

Karar verilir.

... ” kuralları belirlenmiştir.

1- HASIM (DAVALI) MEVKİİNDE OLABİLECEK MAKAMLAR

10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Bakanlıklar ve bağlı/ilgili/ilişkili kurumlar yeniden yapılandırılmıştır. Bu doğrultuda yapılan düzenlemelere aşağıdaki tablolarda (Tablo-1, Tablo-2) ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

21.04.2021 tarihli ve 31461 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 73 sayılı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın Kurulması ile Kamu Personel İşlemlerinin Yürütülmesine İlişkin Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde değişiklik yapılmasına dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Hükümleri uyarınca Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır (Tablo-1).

TABLO 1

YENİ KURULAN BAKANLIKLAR (YENİ HASIM)		MÜLGA BAKANLIKLAR VE KURUMLAR (ESKİ HASIM)	
1	Adalet Bakanlığı	1	-
2	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	2	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
3	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	3	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
4	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	4	-
5	Dışişleri Bakanlığı	5	Avrupa Birliği Bakanlığı
6	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	6	-
7	Gençlik ve Spor Bakanlığı	7	Spor Genel Müdürlüğü / Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü
8	Hazine ve Maliye Bakanlığı	8	Maliye Bakanlığı / Hazine Müsteşarlığı
9	İçişleri Bakanlığı	9	Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı
10	Kültür ve Turizm Bakanlığı	10	-
11	Millî Eğitim Bakanlığı	11	-
12	Millî Savunma Bakanlığı	12	-
13	Sağlık Bakanlığı	13	-
14	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	14	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı / Kalkınma Bakanlığı
15	Tarım ve Orman Bakanlığı	15	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı / Orman ve Su İşleri Bakanlığı
16	Ticaret Bakanlığı	16	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı / Ekonomi Bakanlığı
17	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	17	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
18	Cumhurbaşkanlığı	18	Başbakanlık / Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığına

TABLO 2

	KURUM	BAĞLI / İLGİLİ / İLİŞKİLİ KURUM	KARARNAME İLE KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİ
1	Adli Tıp Kurumu	Adalet Bakanlığı	YOK
2	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	İçişleri Bakanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
3	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü	Tarım ve Ormanlık Bakanlığı	VAR
4	Avrupa Birliği Başkanlığı	Dışişleri Bakanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
5	Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı	Dışişleri Bakanlığı	VAR
6	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	YOK
7	Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı (mülga Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Müdürlüğü)	Kültür ve Turizm Bakanlığı	VAR
8	Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü	Hazine ve Maliye Bakanlığı	YOK
9	Devlet Arşivleri Başkanlığı (mülga Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü)	Cumhurbaşkanlığı	YOK
10	Devlet Denetleme Kurulu	Cumhurbaşkanlığı	YOK
11	Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı	VAR
12	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	Tarım ve Orman Bakanlığı	VAR
13	Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı	VAR
14	Diyanet İşleri Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
15	Gelir İdaresi Başkanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
16	Genel Kurmay Başkanlığı	Millî Savunma Bakanlığı	YOK
17	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü	İçişleri Bakanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
18	Harita Genel Müdürlüğü (mülga Harita Genel Komutanlığı)	Millî Savunma Bakanlığı	YOK
19	Helal Akreditasyon Kurumu	Ticaret Bakanlığı	VAR
20	İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu	Sağlık Bakanlığı	VAR

	KURUM	BAĞLI / İLGİLİ / İLİŞKİLİ KURUM	KARARNAME İLE KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİ
21	İletişim Başkanlığı (mülga Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü)	Cumhurbaşkanlığı	YOK
22	Kalkınma Ajansları	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	VAR
23	Karayolları Genel Müdürlüğü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	VAR
24	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı	Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı	VAR
25	Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	VAR
26	Mesleki Yeterlilik Kurumu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	VAR
27	Meteoroloji Genel Müdürlüğü (mülga Devlet Meteoroloji İşleri Genel M.)	Tarım ve Orman Bakanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
28	Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği	Cumhurbaşkanlığı	YOK
29	Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı (mülga MİT Müsteşarlığı)	Cumhurbaşkanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
30	Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü	Hazine ve Maliye Bakanlığı	VAR
31	Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı	YOK
32	Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı	Milli Savunma Bakanlığı	VAR
33	Nadir Toprak Elementleri Araştırma Enstitüsü	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	VAR
34	Nükleer Düzenleme Kurumu	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	VAR
35	Orman Genel Müdürlüğü	Tarım ve Orman Bakanlığı	VAR
36	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı	Yükseköğretim Kurumu	VAR
37	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı	VAR
38	Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	VAR
39	Savunma Sanayi Başkanlığı (mülga Savunma Sanayi Müsteşarlığı)	Cumhurbaşkanlığı	VAR
40	Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı	Deniz Kuvvetleri Komutanlığı	YOK

	KURUM	BAĞLI / İLGİLİ / İLİŞKİLİ KURUM	KARARNAME İLE KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİ
41	Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	VAR
42	Sosyal Güvenli Kurumu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	VAR
43	Spor Toto Teşkilat Başkanlığı	Gençlik ve Spor Bakanlığı	VAR
44	Strateji ve Bütçe Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı	YOK
45	Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
46	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu	Tarım ve Orman Bakanlığı	VAR
47	Türk Akreditasyon Kurumu	Dışişleri Bakanlığı	VAR
48	Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı	Kültür ve Turizm Bakanlığı	VAR
49	Türk Patent ve Marka Kurumu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	VAR
50	Türk Standartları Enstitüsü	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	VAR
51	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	VAR
52	Türkiye Bilimler Akademisi	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	VAR
53	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	VAR
54	Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü	Sağlık Bakanlığı	VAR
55	Türkiye İstatistik Kurumu	Hazine ve Maliye Bakanlığı	YOK (1 sayılı cetvelde yer aldığından hasım mevkiine alınabiliyor.)
56	Türkiye İş Kurumu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	VAR
57	Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu		VAR
58	Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı	Sağlık Bakanlığı	VAR
59	Türkiye Su Enstitüsü	Tarım ve Orman Bakanlığı	VAR
60	Türkiye Varlık Fonu	Cumhurbaşkanlığı	YOK
61	Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı	Kültür ve Turizm Bakanlığı	VAR
62	Ulusal Bor Araştırması Enstitüsü	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	VAR
63	Vakıflar Genel Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı	VAR
64	Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı	Kültür ve Turizm Bakanlığı	VAR

09/07/2018 tarih 30473/3 mükerrer sayılı Resmî Gazete 'de yayınlanarak yürürlüğe giren Anayasa'da yapılan değişikliklere uyum sağlanması amacıyla bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 35. maddesi uyarınca Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Başbakanlık bünyesinde iken, Adalet Bakanlığı bünyesine alınmıştır.

2- HUSUMETİN DOĞRU GÖSTERİLMESİ VE TESPİTİ

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-f maddesi uyarınca husumet ilk inceleme konusu olmakla birlikte davalı idarenin gösterilmemesi veya yanlış gösterilmesi halinde İdare Mahkemesi 2577 sayılı Kanun'un 15/1-c maddesi hükmü gereği dava dilekçesini gerçek hasma tebliğ etmek suretiyle davayı sonuçlandırır.

Davalı idarenin yanlış belirlendiğinin ilk inceleme aşaması tamamlandıktan ve dosya tekemmül ettikten sonra anlaşılması durumunda da; dava dilekçesi sonradan belirlenen gerçek hasma tebliğ edilip dosya yeniden tekemmül ettirilerek dava karara bağlanır. Bazen istinaf ya da temyiz incelemesi aşamasında, mahkemelerin ya da dairelerin yanlış hasım ile karar verdiği de anlaşılabilir. Bu gibi durumlar yargılama süresinin uzamasına sebep olabilir.

1. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 27.11.2019 tarih, E: 2019/859 K: 2019/6016 sayılı kararında; "Uyuşmazlıkta, ilk aşamada Çevre ve Orman Bakanlığı hasım konumuna alınmış ise de, yukarıda aktarılan mevzuat uyarınca, anılan Bakanlığa verilen görevler ayrılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı olarak ayrı birimler oluşturulduğu ve ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi, ıslahı ve bakımı, çölleşme ve erozyonla mücadele, ağaçlandırma ve ormanla ilgili mera ıslahı konularında politikalar oluşturmak görevinin, Orman ve Su İşleri Bakanlığına verildiği anlaşılmaktadır.

Bu haliyle iş bu davayı gören Danıştay 8. Dairesince Orman ve Su İşleri Bakanlığının kurulduğu 04.07.2011 tarihi itibarıyla davaya anılan Bakanlık husumetiyle devam edilmesi

gerekirken Çevre ve Şehircilik Bakanlığına hasım konumunda yer verildiği görülmektedir.

Öte yandan, 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 09.07.2018 tarihinde yürürlüğe giren 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırıldığından ve anılan Bakanlığa, ormanlar hakkında verilen görevleri yerine getirmek üzere 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Tarım ve Orman Bakanlığı kurulduğundan, davanın, 703 sayılı KHK'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yerine Tarım ve Orman Bakanlığının husumetiyle görülmesi gerekmektedir.

Bu durumda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının temyiz isteminin kabul edilerek, 2577 sayılı Kanun'un 49. Maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca, temyize konu kararın düzeltilerek onanması gerektiği sonucuna varılmıştır." yönünde karar verilmiştir.

Yanlış idare hasım mevkiine alınarak karar verilen davada; Mahkeme maddi olayın, dava konusu işlem veya eylemin gerekçelerinin belirlenmesinde hataya düşer. Böylelikle Mahkeme hukuka uygunluk denetimini yapmamış ve hatta hasım mevkiine alınmayan idarenin savunma hakkını da ihlal etmiş olur.

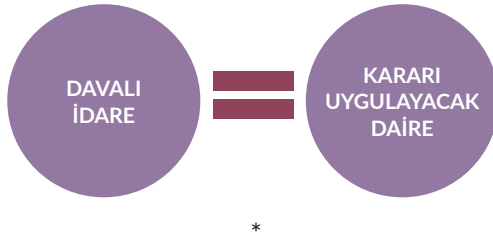
*

2. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdari Dava Dairesi'nin 15.01.2020 tarih, E: 2019/2119 - K: 2020/86 sayılı kararında; "Dava, Ankara Barosuna kayıtlı avukat olarak görev yapan davacı tarafından, meslekten çıkarılmasına ilişkin Ankara Barosu Disiplin Kurulunun 13.07.2018 tarih ve E: 2016/136, K: 2018 117 sayılı kararının onanmasına ilişkin 09.08.2018 tarih ve E: 2018/741, K: 2018/7784 sayılı Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır...

Yukarıda aktarılan mevzuat hükmü uyarınca meslekten çıkarma cezası verilmesi kararı Adalet Bakanlığı onayıyla kesinleşmekte olup uyuşmazlığa konu Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu kararı da Adalet Bakanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü'nün 27.10.2018 gün ve 39817 sayılı onayıyla kesinleşmiştir.

Bu itibarla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-f ve 15/1-c maddeleri uyarınca Adalet Bakanlığı da hasım mevkiine alınarak hüküm kurulması gerekirken, davada Ankara Barosu ve Türkiye Barolar Birliği husumetiyle inceleme yapıp hüküm kurulduğu, Adalet Bakanlığı'nın savunmasının alınmadığı, davaya dahil edilmediği davanın eksik hasım ile görüldüğü anlaşılmıştır." gerekçesiyle karar verilmiştir.

Davacı tarafından mahkeme kararının gereğinin yapılması idareden istenildiğinde, kararı uygulayacak olan idare, kararda hasım mevkiine alınmamış ise yargı kararının uygulanabilirliğinden söz edilemez.

3. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesi'nin 19.02.2020 tarih, E: 2019/1242 - K: 2020/963 sayılı kararında; "Dava, davacı tarafından, 18-24 Temmuz 2016 tarihlerinde yapılan İştirme Engelliler Dünya Tekvando Şampiyonasında ikincilik kazanan sporcuya antrenörlük yaptığından bahisle, kendisine sporcu şeref aylığı bağlanması talebiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır...

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca, 5774 sayılı Kanun'un 3. ve 4. maddeleri uyarınca bağlanacak aylığın Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca ödenecek olması, diğer bir ifadeyle, verilecek iptal kararının Sosyal Güvenlik Kurumunca uygulanacak olması karşısında, dava konusu uyuşmazlığın çözümünde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının da hasım mevkiinde bulunması gerekmektedir." yönünde karar verilmiştir.

Bu bağlamda davacıların dava dilekçelerinde, eylemi veya işlemi tesis eden davalı idareleri net olarak ortaya koyması, İdare Mahkemesinin de ilk inceleme aşamasında hangi idarelerin hasım mevkiine alınması gerektiğinin belirlenmesi usul ekonomisi açısından çok önemlidir.

Öte yandan idarelerin de vatandaşların işlerini kolaylaştırmak ve hak kayıplarını önlemek için tesis ettikleri işlem veya eylemin gerekçelerini, kanuni dayanak maddelerini, hangi sürede, hangi idareye karşı, hangi Mahkemede dava açabileceklerini açıkça belirtmeleri gerekmektedir.

Dava dilekçeleri hazırlanırken dava konusu eylemi veya işlemi tesis eden idare doğru belirlenerek hasım (davalı) konumuna alınarak dava açılmalıdır. İşlemin tesis edilmesinde ya da uygulanmasında herhangi bir katkısı olmayan idarelerin hasım mevkiinden çıkarılması gerekmektedir.

• DAVA KONUSU İŞLEMİ
TESİS EDEN İDARE

DAVALI

*

4. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 06.05.2019 tarih E: 2018/1384 - K: 2019/2145 sayılı kararıyla, dava konusu Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in, 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin işlem tarihinde yürürlükte bulunan 27. maddesinde verilen yetki uyarınca ayrı kamu tüzel kişiliğine haiz

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından hazırlanarak yayımlandığı görüldüğünden, uyuşmazlığın yalnızca anılan idare husumetiyle çözülmesi ve söz konusu Yönetmeliğin hazırlanması sürecine dahil olmayan Sağlık Bakanlığı'nın iş bu davada hasım mevkiinden çıkarılması gerektiği yönünde karar verilmiştir.

Uygulamada en sık karşılaşılan sorunlardan birisi davacı tarafından asıl işlem yerine bildirim işleminin dava konusu edilmesi ve husumetin de bildirim yapan idareye yöneltilmesidir.

Asıl işlem bir Bakanlık tarafından tesis edilmiş, bildirim ise illerde Devleti ve Cumhurbaşkanlığını temsilen Valiler, ilçelerde sadece Cumhurbaşkanlığını temsilen Kaymakamlık makamı aracılığı ile yapılmış olabilir. Bu durumda sadece asıl işlemi tesis eden ilgili Bakanlık hasım mevkiine alınarak dava çözüme kavuşturulabilir.

*

5. Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 28/02/2020 tarih E: 2018/2533 K: 2020/541 sayılı kararında;2018 yılı Temmuz Sözleşmeli Öğretmen Atama Döneminde Gaziantep ili, Araban ilçesi, Taşdeğirmen Şehit İbrahim Darıcı Ortaokuluna sözleşmeli Türkçe öğretmeni olarak yerleştirilen davacı tarafından, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendindeki "güvenlik soruşturması ve/veya araştırması yapılmış olmak"

hükmü uyarınca atanma şartlarını taşımadığından bahisle atamasının yapılmamasına ilişkin Gaziantep Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 16.11.2018 tarihli 21978796 sayılı yazısıyla bildirilen Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nün 08.11.2018 tarihli 112654 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davada, Milli Eğitim Bakanlığı husumetiyle dava sonuçlandırılmıştır.

Uygulamada bazen idari işlemin meydana gelmesine karar veren idare ile alınan kararı uygulayan idare aynı olmayabilir. Bu durumda hangi idarenin hasım mevkiine alınacağına bağlı olarak hangi Mahkemenin de yetkili olacağı hususunda tartışmalara neden olabilmektedir.

*

6. Danıştay 13. Dairesi'nin 13/11/2019 tarih E: 2019/3952 K: 2019/3585 sayılı kararında; her ne kadar mühürleme işlemleri Samsun Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü personeli tarafından gerçekleştirilmiş olsa da 11/04/2019 tarihli mühürlemenin Cumhuriyet Savcılığının talimatı üzerine tesis edildiği, daha sonra bu mühürleme kararının Cumhuriyet Savcılığınca kaldırılarak 5015 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelik uyarınca idari yönden gereğinin yapılmasının istendiği ve 14/05/2019 tarihli mühürlemenin ise doğrudan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun bilgisi ve talimatı üzerine tesis edildiği, mühürlemenin Samsun Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü per-

soneli tarafından tatbik edilmesinin bu durumu değiştirmediği dikkate alındığında, uyuşmazlığın çözümlünde 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 32. maddesinin 1. fıkrası uyarınca uyarınca işlemleri tesis eden Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun bulunduğu yerdeki Ankara İdare Mahkemesinin yetkili olduğu yönünde karar verilmiştir.

3- TAZMİNAT DAVALARINDA HASIMIN TESPİTİ

Tam yargı davalarında dava dilekçesinde davacılar tarafından, zarara sebep olan işlemleri tesis eden ya da eylemleri gerçekleştiren, hizmet kusuru işleyen, Mahkemece hükmedilecek tazminatı ödeme gücüne sahip olan idare hasım olarak gösterilmelidir.

Tam yargı davalarında hasımın nasıl belirlenmesi gerektiği konusunda doktrinde çeşitli görüşler bulunmaktadır. Danıştay'ın görüşü ise; idarelerin tüzel kişiliği bulunup bulunmadığına bakılmaksızın zarara sebep olan işlemleri tesis eden ya da eylemler hangi kurum adına yapılmışsa husumetin o kurum ile görölerek karar verilmesi gerektiği yönündedir.

1. Danıştay 10. Dairesi'nin 10.10.2019 tarih E: 2019/962-K: 2019/6508 sayılı kararında; "Davacılar tarafından, babaları Yaşar Durmuş'un 05/04/1993 tarihinde, zorunlu askerlik hizmetini yaptığı dönemde, izinden dönerken PKK terör örgütü tarafından öldürölmesi ve ölüm olayı üzerine başlatılan soruşturma sürecinde idarenin ve kamu görevlilerinin ihmal ve hataları nedeniyle uğranıldığı ileri sürölün zararlara karşılık olarak ayrı ayrı 1.000,00 TL maddi ve 100.000,00 TL manevi tazminatın ödenmesi istenilmektedir...

Uyuşmazlıkta; Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca 1995/1882 Hazırlık numarası ile yürütölün soruşturma ile ilgili olarak bizzat dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Hasan Özdemir'e yazılan ve bir örneği dosyada mevcut bulunan yazıda, "Sorumsuzluk örneği bu şekildeki cevaplara derhal son verilmesi, müzekkerelerin dikkatlice okunarak ve gereği tam olarak ikmalî..." şeklinde uyarı yapıldığı; yine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının İstanbul Em-

niyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğüne yazdığı 05/01/2009 tarihli tekit yazısında soruşturma ile ilgili olarak tekide mahal bırakılmaksızın her iki ayda bilgi verilmesinin istenilmesine rağmen, verilmesi gereken bilginin ve- rilmediği ve ilgi yazılarının gereğinin yerine getirilmediği hususlarının belirtildiği, dolayısıyla Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma kapsamında adli kolluk görevi yerine getirilmek üzere yapılan bildirimlerdeki yetersizliklerin açıkça ifade edildiği, soruşturma sürecince ilgili kolluk birimlerince tespit edilen şüphelilerin ifadelerinin alınmasında makul olmayan gecikmelerin yaşandığı; davacılar tarafından yakınlarının öldürüldüğü yerin askeriyeye ait olduğunun ileri sürüldüğü, bu konuda bir baş komiser ve dört polis memuru tarafından düzenlenen 5/4/1993 tarihli görgü ve tespit tutanağında cesedin askerî bölgeye ait fidanlıkta bulunduğu ve üzerinde askerî kimlik olduğu hususlarının kayda geçildiği, cinayetin terör örgütü tarafından işlenmiş olup olmadığının tespiti adına müteveffanın askerlik hizmetini yerine getirdiği ya da bir iddiaya göre firari olduğu da dikkate alınarak soruşturmanın ilk aşamasında devletin emniyet, istihbarat ve askerî birimlerince aydınlatılması gerekirken, olayla ilgili aydınlatılmayan pek çok hususun olduğu, sonuç olarak gerekli yeterlik ve etkinlikte bir soruşturma yürütülemediğinin davacıların başvurusu üzerine verilen, 05/02/2016 tarih ve 29615 sayılı Resmi Gazete 'de de yayımlanan, 2013/6574 Başvuru Numaralı ve 16/12/2015 tarihli Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği dikkate alındığında, olayda Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın görev alanına temas eden hususların bulunması nedeniyle davanın İçişleri Bakanlığı'nın hasım konumunda olması gerektiği sonucuna varıldığından, davacının devlet aleyhine dava açmış olması nedeniyle Hazineye husumet yönelmiş olduğu iddiasına da itibar edilmeyeceğinden anılan idare hasım mevkiinden çıkarılarak, İçişleri Bakanlığı hasım mevkiine alınarak bir karar verilmesi gerekirken, Hazine ve Maliye Bakanlığı davalı konumuna alınarak verilen Mahkeme kararında usul hükümlerine uyarlık bulunmamaktadır.” gerekçesiyle karar verilmiştir.

*

2. Danıştay 10. Dairesi'nin 05.04.2017 tarih E: 2015/3625-K: 2017/1864 sayılı kararında; "Dava; davacının babası olan Abdurrahman Işık'ın, yaralı iken doktor raporlarına aykırı hareket edilerek ifade ve gözaltı uygulamaları nedeniyle öldüğünden bahisle, ölüm olayında davalı idarenin sorumlu bulunduğu gerekçesiyle, uğranıldığı belirtilen 20.000,00-TL manevi zararın tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır...

Uyuşmazlığın çözümünde, öncelikle davaya konu olayın yargılama fonksiyonu kapsamında mı, yoksa yargılama fonksiyonu dışındaki idari bir göreve ilişkin mi olduğunun, idari göreve ilişkin olması halinde davalı idarenin sorumlu olup olmadığı belirlenmesi, akabinde de süre aşımının bulunup bulunmadığının tespiti gerekmektedir...

5271 sayılı Kanun'un 160. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, maddî geçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlü olan Cumhuriyet savcısının, söz konusu görevlerini emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle yerine getireceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, soruşturmanın bir parçası olan yakalama, gözaltına alma ve ifade alma esnasında bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından yapılan iş ve işlemler, yargılama fonksiyonunun bir parçası olmakla birlikte; Adli Kolluk Yönetmeliği'nin yukarıda anılan hükümleri uyarınca, adli görevlerde Cumhuriyet savcısının emirleri doğrultusunda görev yapan adli kolluk personelinin, yakalama ve gözaltına alma esnasında yapılan iş ve işlemlerin ise, yargılama fonksiyonu dışındaki idari bir göreve ilişkin olduğu gibi, bu görevleri yaparken Cumhuriyet savcısına tâbi olarak görev yapması nedeniyle, söz konusu görev esnasındaki eylemlerinden kaynaklanan tazminat sorumluluğunun da Adalet Bakanlığı'na ait olduğunun kabulü gerekmektedir...." gerekçesiyle karar verilmiştir.

*

3. Danıştay 10. Dairesi'nin 24.01.2018 tarih E: 2014/2613-K: 2018/103 sayılı kararında; "Dava; müteveffanın eşi ve kızları olan davacılar tarafından, zamanın Türkiye Maden İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türklerin öldürülmesi suçu ile yargılanan Ünal Osmanağaoğlu'na karşı açılan ceza davasının zamanaşımı nedeniyle düşmesi sonucu davalı idarelerin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle her bir davacı için 50.000,00 TL olmak üzere toplam 150.000,00 TL manevi tazminatın olay tarihi olan 22/07/1980 tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır...

Uyuşmazlığın, davacılar tarafından yargısal faaliyetten kaynaklanan bir zararın tazmini istemiyle değil, suçlunun takip edilmesi ve yakalanması hizmetinin gerekli dikkat ve özen gösterilerek etkin ve hızlı biçimde yerine getirilmediği; aynı şekilde adalet hizmetinin de etkin ve hızlı bir şekilde işlemlerini sağlayacak nitelikte ve yeterlikte araç, gereç ve personelin temin edilmemiş olmasından, bir başka ifade ile idarelerin hizmet kusuru nedeniyle sanığın yakalanması ve yargılamanın gecikmesinden kaynaklandığı ileri sürülerek, uğranılan manevi zararın ödenmesi istemiyle açılan bir dava olduğu tartışmasızdır....

Söz konusu belgeler incelendiğinde; Ünal Osmanağaoğlu'nun kardeşine ait sahte pasaportla ülkeye giriş yaptığı, bu esnada pasaporttaki fotoğrafın sahte olduğunun anlaşıldığı, buna rağmen gerçek kimliğinin tespit edilmeye çalışılmadığı, hakkında pek çok arama yazısı bulunmasına rağmen sadece adının değişik olduğu kardeşine ait kimlikle uzun yıllar ülke içerisinde rahatça dolaştığı ve milli bir parki işlettiği sırada yakalandığı dikkate alındığında davalı İçişleri Bakanlığı'nın suçluları takip etmek ve yakalamak görevini yerine getirmediği, hizmeti hem geç hem kötü işlettiği, sanığın olay tarihinden itibaren 19 yıl sonra yakalanmasında hizmet kusuru bulunduğu tartışmasızdır.

Diğer davalı Adalet Bakanlığınca da mevzuatla kendisine görev olarak verilmiş olan adalet hizmetinin etkin ve hızlı bir şekilde işlenmesini sağlayacak nitelikte ve yeterlikte araç, gereç ve personel temin edilmeyerek, sanığın yargılamasının uzamasına sebebiyet verildiği, hizmet kusuru nedeniyle sanık hakkındaki ceza davasının zamanaşımına uğramasına neden olduğu açıkça ortadadır...” gerekçesiyle karar verilmiştir.

*

4. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi'nin 24.10.2019 tarih E: 2019/1991 - K: 2019/1936 sayılı kararında; “Dava; davacılarından Rukiye Ergün'ün ikamet ettikleri TEİAŞ Gölbaşı Sosyal Tesisleri'nde bulunan lojmanlar civarında 11/12/2013 tarihi sabah saat 08:20'de sokakta köpek saldırısına uğraması sebebiyle hizmet kusuru sonucunda uğranıldığı öne sürülen fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere Rukiye Ergün adına 1.000,00 TL maddi, 20.000,00 TL manevi, annesi Dilek Ergün adına 10.000,00 TL manevi tazminatın yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır...

06/12/2012 tarihli ve 28489 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 6360 sayılı Kanunun 1.maddesinin 2.fıkrası ile Ankara Büyükşehir Belediyesinin sınırları il mülki sınırları olarak belirlenmiş, aynı Kanunun 36.maddesi ile de 1.maddesinin yürürlüğe gireceği tarihin ilk mahalli yerel seçimleri olacağına işaret edilmiş olup söz konusu seçimde 30.03.2014 tarihinde yapılmıştır. Söz konusu Kanun ile Ankara Büyükşehir Belediyesinin sınırları dolayısıyla yetki ve görev alanı, bütün ilin mülki sınırı olarak belirlenmiş ve uygulama tarihi Kanunun yürürlük tarihinden sonraki bir tarih olarak öngörülmüştür.

Bu açıklamalar karşısında, dava konusu olayın gerçekleştiği yerin 11.12.2013 tarihi itibarıyla Ankara Büyükşehir Belediyesinin yetki ve görev alanında olmayan bir yer olduğu Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliğindeki kuralların ise belediyelerin yetki ve görev alanına ilişkin uygulamalara yönelik olduğu açıktır.

Bu durumda, İdare Mahkemesince olayda Ankara Büyükşehir Belediyesinin müşterek ve müteselsilen sorumlu olduğu kabulüne dayalı olarak verilen kararda hukuki isabet görülmemiş olup, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın hasım konumundan çıkarılması gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır." gerekçesiyle karar verilmiştir.

Bu Proje, Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

Bu Rehber El Kitabı İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında, seçilen pilot mahkemelerin hâkimleri tarafından ve çalışma gruplarının katkıları ile hazırlanmıştır.

Proje kapsamında, altı rehber el kitabından oluşan "İdari Yargılama Usulü El Kitapları Serisi" hazırlanmıştır.

1. İdare Mahkemelerinde Görev
2. İdare Mahkemelerinde Yetki
3. İdare Mahkemelerinde Ehliyet
4. İdare Mahkemelerinde Süre
5. İdare Mahkemelerinde Kesin ve Yürütülmesi Zorunlu İşlem
6. İdare Mahkemelerinde Husumet

Bu Rehber El Kitapları'nın amacı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'na göre ilgili idare mahkemelerinde görülecek davaların yargılama sürecinde zaman ve iş kaybını en aza indirmenin yanı sıra mahkemeye erişimi kolay ve yargılamayı etkili kılmaktır.

"İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştayın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi" Ortak Projesi Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Konseyi tarafından ortaklaşa finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, Projenin nihai faydalananı kurumudur. Bu Projenin sözleşme makamı Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

TUR

İDARİ YARGININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI VE DANIŞTAYIN KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

www.coe.int/tr/web/ankara

Avrupa Konseyi, Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Kuruluş bünyesinde 46 üye devlet bulunmaktadır. Avrupa Konseyi üye devletlerinin tamamı; insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünün korunmasını teminat altına almak üzere tasarlanmış olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmesi'nin üye devletlerdeki uygulamasını denetler.